

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2022 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1317
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2023 m. d. nutarimo Nr.
redakcija)

EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ OPERACIJŲ CENTRŲ SUDARYMO, DARBO ORGANIZAVIMO, SUŠAUKIMO TVARKOS, UŽDAVINIŲ IR FUNKCIJŲ TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų sudarymo, darbo organizavimo, sušaukimo tvarkos, uždavinių ir funkcijų tvarkos aprašas (toliau – aprašas) nustato valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų (toliau – operacijų centrai) uždavinius, funkcijas, sudarymo, darbo organizavimo ir sušaukimo tvarką.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 7 straipsnio 21 punktu ir 15 straipsnio 4 dalimi.

3. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme.

II SKYRIUS OPERACIJŲ CENTRO UŽDAVINIAI IR FUNKCIJOS

4. Operacijų centras įgyvendina šiuos uždavinius:

4.1. užtikrina Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nustatytų operacijų centro veiklos tikslų įgyvendinimą;

4.2. organizuoja ir koordinuoja ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo (toliau – operacijų vadovas) sprendimų, Nacionalinio saugumo komisijos, Nacionalinio krizių valdymo centro pasiūlymų ir šio centro vadovo pavedimų įgyvendinimą.

5. Operacijų centras, įgyvendindamas jam nustatytus uždavinius, vykdo šias funkcijas:

5.1. teikia pasiūlymus valstybės institucijų ir įstaigų, kuriose privaloma sudaryti operacijų centrą, vadovams, savivaldybių merams, ūkio subjektų, kuriuose privaloma sudaryti operacijų centrą, vadovams ar jų įgaliotiems asmenims, veiklos vykdytojo vadovui dėl sprendimų, reikalingų ekstremaliųjų situacijų prevencijai vykdyti, pasirengimui ekstremaliosioms situacijoms organizuoti;

5.2. valstybės institucijos ir įstaigos, ūkio subjekto vadovo, savivaldybės mero pavedimu koordinuoja valstybės institucijos ir įstaigos, ūkio subjekto, veiklos vykdytojo, kuriuose jis yra sudarytas, krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų, ekstremaliųjų situacijų valdymo planų, šiuo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintame Krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos vykdymo tvarkos apraše nurodytų krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių, veiklų ir (ar) projektų rengimą, teikia pasiūlymus valstybės institucijos ir įstaigos, ūkio subjekto vadovui, savivaldybės merui dėl šiame papunktyje nurodytų planų ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių, veiklų ir (ar) projektų rengimo;

5.3. vykdo krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių, veiklų ir (ar) projektų įgyvendinimo stebėseną;

5.4. organizuoja Vyriausybės skiriamų valstybinių pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms, ekstremaliųjų situacijų prevencijos, reagavimo į ekstremaliasias situacijas ir jų padarinių šalinimo užduočių vykdymą;

5.5. teikia pasiūlymus savivaldybės merui dėl tarpusavio pagalbos planų dėl materialinių išteklių pateikimo ir gyventojų evakavimo sudarymo su kitų savivaldybių institucijomis ir įstaigomis;

5.6. teikia pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų vadovams dėl pagalbos sutarčių sudarymo su savanoriais, tarptautinėmis humanitarinėmis organizacijomis ar nevyriausybinėmis organizacijomis (toliau tarptautinės humanitarinės organizacijos ir nevyriausybines organizacijos kartu – NVO) pagal Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 17 straipsnio 2 dalį;

5.7. organizuoja kitų krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų sprendimų ekstremaliųjų situacijų prevencijos klausimais įgyvendinimą;

5.8. dalyvauja krizių valdymo ir civilinės saugos pratybose;

5.9. renka, analizuoja ir vertina informaciją apie įvykį, ekstremalųjį įvykį, ekstremaliąją situaciją, prognozuoja jų eigą ir mastą ir rengia jų vystymosi prognozes bei planuoja priemones, siekdamas laiku reaguoti į galimas naujas grėsmes;

5.10. teikia pasiūlymus savivaldybės merui dėl savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo ar atšaukimo, savivaldybės operacijų vadovo skyrimo, valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo būtinybės;

5.11. teikia pagalbą savivaldybės merui organizuojant gyventojų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų perspėjimą apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, informuoja gyventojus apie įvykį, ekstremalųjį įvykį, ekstremaliąją situaciją, galimus jų padarinius, šalinimo priemones ir apsisaugojimo nuo jų būdus, siekdamas išvengti galimos žalos ar ją sušvelninti;

5.12. su kitais operacijų centrais keičiasi informacija, reikalinga įvykio, ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos eigos analizei ir vertinimui atlikti;

5.13. atsižvelgdamas į ekstremaliosios situacijos sukeltą pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, teikia savivaldybės merui, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų vadovams pasiūlymus dėl gyventojų evakavimo poreikio;

5.14. teikia pasiūlymus savivaldybės merui dėl žmoniškųjų ir materialinių išteklių, kurie gali būti panaudoti įvykiui, ekstremaliajam įvykiui ar ekstremaliajai situacijai likviduoti, jų padariniams šalinti, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų, veiklos vykdytojų veiklai palaikyti ar atkurti, telkimo;

5.15. teikia krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų vadovams pasiūlymus dėl reikiamų civilinės saugos pajėgų, materialinių išteklių panaudojimo ekstremaliosios situacijos padariniams šalinti;

5.16. teikia pasiūlymus operacijų vadovui dėl savanorių, NVO pajėgų pasitelkimo;

5.17. teikia pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų vadovams dėl gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų, gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai, atlikimo užtikrinimo;

5.18. renka informaciją apie gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimą, planuoja priemones, siekdamas laiku reaguoti į galimas grėsmes, kurios sutrikdytų gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimą;

5.19. vykdo Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatyme nustatytas funkcijas, taip pat kitas teisės aktuose nustatytas, su operacijų centro uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

III SKYRIUS

OPERACIJŲ CENTRO SUDARYMAS IR DARBO ORGANIZAVIMAS

6. Operacijų centro sudėtis:

6.1. operacijų centro vadovas ir kiti operacijų centro nariai;

6.2. į operacijų centro sudėtį gali būti įtraukti NVO deleguoti atstovai valstybės institucijų ir įstaigų, kuriose privaloma sudaryti operacijų centrą, vadovų, savivaldybių merų, ūkio subjektų,

kuriuose privaloma sudaryti operacijų centrą, vadovų ar jų įgaliotų asmenų, veiklos vykdytojo vadovo sprendimu.

7. Operacijų centro vadovas:

7.1. organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja operacijų centrui nustatytų uždavinių įgyvendinimą ir funkcijų vykdymą;

7.2. organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja operacijų centro veiklą;

7.3. teikia pasiūlymus krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų, kurių operacijų centrui jis vadovauja, vadovams dėl operacijų centro darbo organizavimo ir funkcijų vykdymo.

8. Operacijų centro vadovas yra atskaitingas operacijų vadovui, o kiti operacijų centro nariai pavaldūs ir atskaitingi aprašo 9 punkte nurodytų operacijų centro grupių vadovams arba tiesiogiai operacijų centro vadovui, kai operacijų centro grupės nėra sudaromos. Operacijų centro grupių vadovai organizuoja, koordinuoja, kontroliuoja jų vadovaujamai grupei nustatytų funkcijų vykdymą. Operacijų centro grupių vadovai pavaldūs ir atskaitingi operacijų centro vadovui.

9. Valstybės institucijų ir įstaigų, kuriuose privaloma sudaryti operacijų centrą, vadovai, savivaldybių merai, ūkio subjektų, kuriuose privaloma sudaryti operacijų centrą, vadovai ar jų įgalioti asmenys, veiklos vykdytojo vadovas, sudarydami operacijų centrą, gali paskirti operacijų centro narius į grupes. Operacijų centre gali būti sudarytos šios grupės:

9.1. operacinio vertinimo ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos;

9.2. informacijos valdymo;

9.3. materialinio techninio aprūpinimo;

9.4. visuomenės informavimo;

9.5. administravimo;

9.6. elektroninių ryšių organizavimo ir palaikymo.

10. Atsižvelgiant į valstybės institucijos ar įstaigos, ūkio subjekto ar veiklos vykdytojo veiklos specifiką, atliktos galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizės rezultatus, taip pat gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos pobūdį ir mastą, galima nesudaryti arba sudaryti mažiau, negu nurodyta aprašo 9 punkte, operacijų centro grupių, pagal poreikį sudaryti operacijų centro grupę, nenurodytą aprašo 9 punkte, ar pavesti vienai operacijų centro grupei vykdyti kelių operacijų centro grupių funkcijas.

11. Operacijų centro grupės vykdo joms operacijų centro nuostatuose nustatytas funkcijas, kuriomis įgyvendinamos aprašo II skyriuje nustatytos operacijų centro funkcijos. Operacijų centro grupės, kuriai pavesta vykdyti su ekstremaliųjų situacijų prevencija susijusias funkcijas, veikla organizuojama ir nesušaunkus operacijų centro aprašo 20 punkte nustatytais atvejais.

12. Operacijų centro sprendimai įforminami operacijų centro posėdžio protokolu, kurį pasirašo operacijų centro vadovas ir posėdžio sekretorius. Operacijų centro posėdžio protokole nurodoma:

12.1. posėdžio data ir vieta;

12.2. posėdyje dalyvavę operacijų centro nariai;

12.3. posėdžio metu svarstyti klausimai;

12.4. posėdžio metu priimti sprendimai;

12.5. kita svarbi posėdžio informacija.

13. Operacijų centras, vykdydamas funkcijas, turi teisę gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų, veiklos vykdytojų informaciją apie įvykį, ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją, jų turimas civilinės saugos pajėgas ir materialinius išteklius, kurie galėtų būti panaudoti gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotiniams darbams atlikti, ekstremaliajai situacijai likviduoti, jos padariniams šalinti.

14. Operacijų centro pasirengimas vykdyti jam nustatytas funkcijas įvertinamas per organizuojamas krizių valdymo ir (ar) civilinės saugos pratybas.

15. Operacijų centro funkcijos vykdomos iš anksto įrengtoje operacijų centro pagrindinėje darbo vietoje, kuri įrengiama valstybės institucijos ar įstaigos, savivaldybės administracijos, ūkio subjekto ar veiklos vykdytojo buveinėje ar kituose jų valdomuose statiniuose ar patalpose.

16. Siekiant sumažinti operacijų centro narių gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksmų, galinčių susidaryti operacijų centro pagrindinėje darbo vietoje, riziką ir užtikrinti operacijų centro veiklos tęstinumą, kai nėra galimybių dirbti iš operacijų centro pagrindinės darbo vietos, valstybės institucijų ir įstaigų, kuriose privaloma sudaryti operacijų centrą, vadovų, savivaldybių merų, ūkio subjektų, kuriuose privaloma sudaryti operacijų centrą, vadovų ar jų įgaliotų asmenų, veiklos vykdytojo vadovo sprendimu operacijų centro funkcijos vykdomos saugioje (darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus atitinkančioje) darbo vietoje, kuri įrengiama kitame statinyje, nei yra įrengta operacijų centro pagrindinė darbo vieta, mobiliame objekte ir (ar), esant poreikiui, kitoje savivaldybėje.

17. Operacijų centro vadovo sprendimu operacijų centro narių veikla gali būti organizuojama nuotoliniu būdu.

18. Operacijų centro funkcijos vykdomos slėptuvėje tik tuo atveju, jeigu pagal šiuo Vyriausybės nutarimu patvirtinto Slėptuvių, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikio nustatymo, parinkimo, žymėjimo, jų parengties organizavimo ir naudojimo tvarkos aprašo nustatytą tvarką yra nustatytas ir pagrįstas slėptuvės poreikis. Šiuo atveju vietoje operacijų centro saugios darbo vietos įrengiama slėptuvė.

19. Operacijų centro veiklai reikalinga informacija ir dokumentai turi būti laikomi operacijų centro pagrindinėje arba saugioje darbo vietoje ir tvarkomi laikantis Lietuvos vyriausiojo archyvaro patvirtintose Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklėse nustatytų reikalavimų.

IV SKYRIUS OPERACIJŲ CENTRO SUŠAUKIMAS

20. Valstybės institucijos ar įstaigos vadovo, savivaldybės mero, ūkio subjekto vadovo ar jo įgalioto asmens, veiklos vykdytojo ar savo iniciatyva operacijų centro vadovas sušaukia operacijų centro posėdį šiais atvejais:

20.1. gresiant ar susidarius savivaldybės ar valstybės lygio ekstremaliajai situacijai;

20.2. paskelbus savivaldybės ar valstybės lygio ekstremaliąją situaciją;

20.3. per krizių valdymo ir (ar) civilinės saugos pratybas;

20.4. kitais atvejais, kai operacijų centro vadovo manymu operacijų centro sušaukimas yra būtinas.

21. Atsižvelgdamas į įvykio, ekstremaliojo įvykio ir ekstremaliosios situacijos mastą ir pobūdį, taip pat operacijų centro sušaukimo tikslus, operacijų centro vadovas:

21.1. sušaukia visus arba dalį operacijų centro narių arba reikiamų operacijų centro grupių narius;

21.2. kreipiasi į civilinės saugos pajėgų vadovus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, ūkio subjektus, veiklos vykdytojus, NVO su prašymu skirti jų atstovus, kurie padėtų užtikrinti operacijų centro veiklą.

22. Operacijų centro ar atskirų operacijų centro grupių veikla, vykdant atskiras užduotis, yra organizuojama darbo dienomis nuo 8 iki 17 val. Kai operacijų centras yra sušaukiamas dėl aprašo 20 punkte nurodytų priežasčių, darbo metu operacijų centro nariai turi susirinkti į operacijų centro posėdį, o kai operacijų centro posėdis organizuojamas nuotoliniu būdu, prisijungti prie operacijų centro posėdžio nedelsdami, bet ne vėliau kaip per vieną valandą nuo pranešimo apie centro sušaukimą gavimo, o ne darbo metu, poilsio ir švenčių dienomis – per 3 valandas nuo pranešimo apie centro sušaukimą gavimo arba per operacijų centro vadovo nustatytą laiką, kuris turi būti ne trumpesnis kaip 3 valandos.

23. Operacijų centro narių sušaukimo tvarka nustatoma operacijų centro nuostatuose.

